

Remiss

Handläggare

Annika Johansson
Vattenmiljöenheten
annika.johansson@havochvatten.se

Datum 2024-10-09

Dnr HaV 2024-003213

Enligt sändlista

Remiss om revidering av Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten avseende bedömningsgrunder för PFAS

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller uppdatering av bedömningsgrunderna för den särskilda förorenande ämnesgruppen per- och polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS 11), i bilaga 2 (tabell 1 i avsnitt 7.2) och bilaga 5 (tabell 1 i avsnitt 4.2) i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Remissen omfattar även vissa redaktionella justeringar i bilagorna 2, 5 och 6 i HVMFS 2019:25. Förslaget föreslås träda i kraft senast den 2025-03-03.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2024-12-13. För att underlätta både inlämnandet och hantering av synpunkter på remissen ser vi helst att synpunkter fylls i bifogad svarsmall i Excel-format. Döp filen så att avsändare framgår samt ange Havs- och vattenmyndighetens diarienummer HaV 2024-003213.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas per e-post till havochvatten@havochvatten.se och vattenforvaltning@havochvatten.se. Svaren bör lämnas i två versioner, en version i ett bearbetningsbart format (exempelvis i bifogad svarsmall) och en i pdf-format. Ange ärendets diarienummer (HaV 2024-003213) och er organisations namn i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten publicerar remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshanteringen på [Havs- och vattenmyndighetens webbsida](#).

Eventuella frågor om förslaget ställas till vattenforvaltning@havochvatten.se.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Johan Kling efter föredragning av enhetschefen Signild Nerheim. I den slutliga handläggningen av ärendet har även utredarna Lina Gunnarsson Kearney, Annika Johansson, Johanna Andreasson och verksjuristen Ramona Liveland medverkat.

Johan Kling

Signild Nerheim

Bakgrund och syfte

PFAS, även kallade högfluorerade ämnen, utgör en stor och komplex ämnesgrupp på mer än 10 000 ämnen med bred användning i samhället. Ämnena är mycket svårnedbrytbara (persistenta) och vissa av dem ansamlas i biota (bioackumuleras) och i näringskedjan. Många är dessutom mycket mobila och transporteras lätt med grundvatten, vattendrag och havsströmmar på ett sätt som få andra organiska miljögifter gör.

Kunskap om de skadliga effekter PFAS- ämnen kan ha på människan och miljön har ökat signifikant de senaste åren. Den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndigheten (Efsa) presenterade 2020 ett tolerabelt veckointag för fyra PFAS (PFOA (perfluoroktansyra), PFNA (perfluornonanoat), PFOS (perfluoroktansulfonat) och PFHxS (perfluorhexansulfonat)).

Nuvarande bedömningsgrunder för det prioriterade ämnet PFOS och den särskilda förorenande ämnesgruppen PFAS 11 i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten är i behov av uppdatering utifrån ny kunskap om dessa ämnens giftighet.

Denna remiss omfattar förslag på uppdatering av bedömningsgrunderna för den särskilda förorenande ämnesgruppen PFAS 11, i bilaga 2 (tabell 1 i avsnitt 7.2) och bilaga 5 (tabell 1 i avsnitt 4.2) i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter. Havs- och vattenmyndigheten föreslår följande ändringar:

- att för samtliga kategorier av ytvattenförekomster införa bedömningsgrunden 0,077 µg/kg i fiskmuskel (våtvikt) för summan av PFOA, PFNA, PFHxS och PFOS
- att för dricksvattenförekomster harmonisera bedömningsgrunderna i förhållande till Livsmedelverkets senast uppdaterade föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten.

Gränsvärdet för det prioriterade ämnet PFOS i bilaga 6 omfattas inte av ändringsförslaget eftersom prioriterade ämnen och deras gränsvärden beslutas på EU-nivå. Beslut om uppdaterat prioämnesdirektiv förväntas ske under 2025 med implementering i medlemsländerna tidigast 2027. Det liggande förslaget på reviderat prioämnesdirektivet (2022/0344 (COD)) innehåller ett gränsvärde för PFAS som omfattar fler ämnen än Havs- och vattenmyndighetens förslag.

Bakgrund och syfte för de föreslagna ändringarna beskrivs närmare i avsnitt 1–2 i konsekvensutredningen.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2019:25) om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten, bilagorna 2, 5 och 6.

Bemyndigande

Havs- och vattenmyndigheten föreskriver med stöd av 3 kap. 4 §, 4 kap. 8 § och 9 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660).

Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda i kraft senast den 2025-03-03.

Ändringar i bilagorna 2, 5 och 6

Se bilagan Ändringsförslag i bilagorna 2, 5 och 6 i HVMFS 2019_25 _HaV 2024-003213.

Motivering

I dag finns bedömningsgrunden PFAS 11 (maximal tillåten koncentration 0,09 µg/l) i bilaga 2 och 5 i HVMFS 2019:25. Värdet för PFAS 11 är enligt HVMFS 2019:25 endast avsedd för bedömning i dricksvattenförekomster identifierade enligt 3 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660) och får inte överskridas i den punkt som är representativ för råvattenintaget. Det nuvarande värdet på 90 ng/l för PFAS 11 motsvarar Livsmedelsverkets tidigare åtgärdsgräns för dricksvatten. Livsmedelsverket har ersatt PFAS 11 med PFAS 4 och PFAS 21, se Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten. Uppdateringen baseras på dricksvattendirektivet (EU) 2020/2184 och den europeiska livsmedelssäkerhetsmyndighetens (Efsa) riskvärdering för PFAS i mat¹. Havs- och vattenmyndigheten föreslår därför att ämnesgruppen och värdet för PFAS harmoniseras med Livsmedelsverkets senast uppdaterade föreskrifter.

Bedömningsgrunden för PFAS 4 i biota baseras på Efsas bedömning av tolerabelt veckointag (TVI) tillsammans med rekommenderad allokeringfaktor och fiskkonsumtion enligt EU-kommissionens vägledning Technical Guidance for Deriving Environmental Quality Standards, Guidance Document No. 27, version 2018 (CIS 27). Värdet anger den halt som, om den överskrids, kan utgöra risk för människors hälsa via konsumtion av akvatisk biota så som fisk. Värdet skyddar indirekt även vattenlevande organismer och topp-predatorer via akvatiska näringskedjor, till exempel fiskätande fåglar och däggdjur². Förslaget möjliggör att övervakningen och åtgärdsarbetet kan fokuseras på de PFAS-ämnen som utgör störst risk utifrån nuvarande kunskap och som har detekterats i högst koncentrationer i akvatisk biota i Sverige.

Motivering utvecklas i avsnitt 2–5 i konsekvensutredningen.

Bilagor:

- Ändringsförslag i bilagorna 2, 5 och 6 i HVMFS 2019_25 _HaV 2024-003213
- Konsekvensutredning med bilagorna A och B _HaV 2024-003213
- svarsmall-remiss-HMVFS-2019-25 _HaV 2024-003213
- Sändlista PFAS _HaV 2024-003213

¹ Risk to human health related to the presence of perfluoroalkyl substances in food, EFSA Journal 2020;18(9):6223, DOI: <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6223>

² PFAS Final EQS Dossier after SCHEER final opinion, September 2022

Kopia:

Klimat- och näringslivsdepartementet